

Scenariusz zajęć w oparciu o książkę Anny Czerwińskiej-Rydel pt. *Ziuk. Opowieść o Józefie Piłsudskim* dla uczniów klas IV–VI

Opracowały: Jadwiga Kamara, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Łodzi, i Agnieszka Żurkowska-Obarek, Szkoła Podstawowa nr 2 w Łodzi.

Temat: Wędrówki historyczne na podstawie książki pt. *Ziuk. opowieść o Józefie Piłsudskim*.

Czas zajęć: 90 min.

Cel główny:

1. Rozwijanie zainteresowań czytelniczych uczniów poprzez wykorzystanie literatury na zajęciach szkolnych.
2. Zainteresowanie uczniów biografią Józefa Piłsudskiego.
3. Pielęgnowanie tradycji patriotycznych i rozwijanie wiedzy historycznej.
4. Nabywanie właściwych zachowań społecznych.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- Rozwiązuje zakodowaną kartę pracy,
- Odsłuchuje/Porównuje głos Józefa Piłsudskiego,
- Rozwiązuje zagadki,
- Odwzorowuje wystukany rytm,
- Potrafi wymienić zmiany zachodzące w przyrodzie na wiosnę,
- Potrafi nazwać symbole Polski (flaga, godło, hymn),
- Rozwija koordynację wzrokowo-słuchowo-ruchową, kreatywne myślenie, ćwiczy pamięć i koncentrację,
- Formułuje odpowiedzi do pytań na podstawie wysłuchanego fragmentu tekstu książki,

Metody pracy:

- Oparte na słowie: opowiadanie, praca z książką,
- Oparte na obserwacji: pokaz, prezentacja,
- Oparte na praktycznej działalności uczniów: zajęcia praktyczne, „burza mózgów”,

Formy pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

Środki dydaktyczne: zakodowana karta pracy, laptop, projektor, pendrive, tekst zagadek związanych z rysem historycznym okresu w jakim żył Józef Piłsudski, książka Anny Czerwińskiej-Rydel pt. *Ziuk. Opowieść o Józefie Piłsudskim*, flaga Polski, godło Polski, CD z Hymnem Polski, CD A. Viwaldi *Cztery pory roku – Wiosna*, magnetofon, materiały plastyczne: kredki olejowe, karton A3 z bloku technicznego, samowar, herbata, kubeczki plastikowe, emotikonki, klej, karton A3 z napisem TAK i NIE.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie. Nauczyciel mówi: Witam osoby, które mają jakieś białe elementy odzieży na sobie. Witam dzieci, które mają czerwone elementy odzieży na sobie. Witam wszystkich uczniów, którzy dzisiaj przyszli na lekcję.
2. Wprowadzenie do zajęć: rozwiązanie zakodowanej karty pracy /załącznik 1A/.

WZÓR A

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	Ą	B	C	Ć	D	E	Ę	F	G

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
H	I	J	K	L	Ł	M	N	Ń	O

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Ó	Q	P	R	S	Ś	T	U	W	Z

31	32	33	34
Ż	Ź	X	Y

Odkoduj zakodowany tytuł książki (czas 5 minut).

30	12	28	14
----	----	----	----

.....

20	23	20	29	12	7	26	5
----	----	----	----	----	---	----	---

.....

20	13	21	30	7	9	12	7
----	----	----	----	---	---	----	---

.....

23	12	16	25	28	6	25	14	12	17
----	----	----	----	----	---	----	----	----	----

.....

3. Odsłuchanie oryginalnego głosu Józefa Piłsudskiego zarejestrowanego 5 września 1924 roku (Youtube).

„Burza mózgow” – do jakiej osoby z dzisiejszych czasów można dopasować ten głos? Po wysłuchanym fragmencie w kilku słowach opisz osobowość. Uzasadnij swoją wypowiedź.

4. Przeczytanie przez nauczyciela fragmentów książki „**Koniec kwietnia 1874, Zułów**” .

5. Na podstawie przeczytanego fragmentu książki wymień zachodzące zmiany w przyrodzie.

6. Prezentacja wiosennego tańca wg Antonia Vivaldiego „Cztery pory roku – Wiosna” – grupy 3-4 osobowe /uczeń naśladuje-wyklaskuje wystukany rytm przez nauczyciela/.

7. Prezentacja multimedialna nt. Józefa Piłsudskiego, jego życia i działalności, ciekawostki /załączniki 3, 5-6/

8. Rozwiązanie zagadek związanych z tokiem zajęć /załącznik 2/.

- Jak Józef Piłsudski miał na drugie imię?
(odp. Klemens)
- W jakich latach żył, jaki to był wiek?
(odp. żył na przełomie XIX i XX wieku, w latach 1867 – 1935)
- Jak rodzice zdrobniale nazywali Józefa Piłsudskiego?
(odp. nazywali Józefa – Ziuk)
- Jak długo Polska była pod zaborami?
(odp. 123 lata)
- Z czym kojarzy Ci się nazwa „majątek w Zułowie”?
(odp. dom rodzinny J. Piłsudskiego)
- Gdzie mieszkał wraz z rodzicami jako dziecko?
(odp. w Zułowie)
- Jak nazywała się gazetka, założona przez młodego Ziuka w Wilnie?
(odp. Gołąb Zułowski)
- Jak nazywała się powieść, którą Ziuk pisał w odcinkach w gazecie Gołębia Zułowskiego?
(odp. Wielkie walki Napoleona)

9. Nazywanie pokazanych i odsłuchiwanym przez n-la symboli Polski.

10. Z powagą i dumą odśpiewanie Hymnu Polski.

11. Odkodowanie, zakodowanego Godła Polski /załącznik 1B/

WZÓR B

Czerwony	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B13, B14, B15, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C10, C11, C12, C13, C14, C15, D1, D2, D3, D4, D5, D6, D10, D11, D12, D13, D14, D15, E1, E2, E3, E4, E5, E10, E11, E12, E13, E14, E15, F1, F2, F3, F6, F10, F13, F14, F15, G1, G2, G6, G7, G10, G14, G15, H1, H6, H7, H10, H15, I1, I15, J1, J2, J6, J10, J14, J15, K1, K2, K3, K6, K10, K13, K14, K15, L1, L2, L3, L5, L6, L10, L11, L13, L14, L15, ł1, ł2, ł3, ł4, ł5, ł7, ł9, ł11, ł12, ł13, ł14, ł15, M1, M2, M3, M4, M7, M9, M12, M13, M14, M15, N1, N2, N3, N6, N7, N9, N10, N13, N14, N15, O1, O2, O3, O5, O6, O10, O11, O13, O14, O15, P1, P2, P4, P5, P7, P9, P11, P12, P14, P15, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R9, R10, R11, R12, R13, R14, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13, T7, T8, T9, U8
Żółty	C7, C9, D7, D8, D9, E6, P3, P13
Czarny	E7

Odkoduj Godło Polski

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A															
B															
C															
D															
E															
F															
G															
H															
I															
J															
K															
L															
ł															
M															
N															
O															
P															
R															
S															
T															
U															

12. Na podstawie przeczytanego fragmentu narysuj polską wiosnę na wsi.
13. Zaparzenie herbaty w samowarze i poczęstunek.
14. Podsumowanie wiadomości. Układanie zdań z rozsypywanki wyrazowej /załącznik 4/.
15. Stworzenie galerii prac plastycznych uczniów.
16. Ewaluacja zajęć. Uczniowie umieszczają uśmiechnięte buźki pod napisem TAK – jeśli zajęcia się podobały, a smutne pod napisem NIE jeżeli zajęcia się nie podobały.
17. Praca domowa: na podstawie przeczytanej książki „Ziuk – opowieść o J. Piłsudskim” wykonaj mapę i zaznacz miejscowości, w których był J. Piłsudski.

Podsumowanie zajęć

Kim był Józef Piłsudski:

Był głową Państwa Polskiego, wielkim politykiem, żołnierzem, mężem stanu, dwukrotnym premierem, naczelnym wodzem armii polskiej, pierwszym marszałkiem Polski, stanął na czele I Brygady Legionów Polskich, dzięki niemu Polska mogła odzyskać niepodległość w po 123 latach zaborów, powołał pierwszy rząd niepodległej Polski i objął najwyższą władzę - Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza Armii Polskiej.

Załącznik 1

Zakodowana karta pracy

WZÓR A

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	Ą	B	C	Ć	D	E	Ę	F	G

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
H	I	J	K	L	Ł	M	N	Ń	O

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Ó	Q	P	R	S	Ś	T	U	W	Z

31	32	33	34
Ż	Ź	X	Y

Odkoduj zakodowany tytuł książki (czas 5 minut).

30	12	28	14
----	----	----	----

.....

20	23	20	29	12	7	26	5
----	----	----	----	----	---	----	---

.....

20	13	21	30	7	9	12	7
----	----	----	----	---	---	----	---

.....

23	12	16	25	28	6	25	14	12	17
----	----	----	----	----	---	----	----	----	----

.....

WZÓR B

Czerwony	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B13, B14, B15, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C10, C11, C12, C13, C14, C15, D1, D2, D3, D4, D5, D6, D10, D11, D12, D13, D14, D15, E1, E2, E3, E4, E5, E10, E11, E12, E13, E14, E15, F1, F2, F3, F6, F10, F13, F14, F15, G1, G2, G6, G7, G10, G14, G15, H1, H6, H7, H10, H15, I1, I15, J1, J2, J6, J10, J14, J15, K1, K2, K3, K6, K10, K13, K14, K15, L1, L2, L3, L5, L6, L10, L11, L13, L14, L15, ł1, ł2, ł3, ł4, ł5, ł7, ł9, ł11, ł12, ł13, ł14, ł15, M1, M2, M3, M4, M7, M9, M12, M13, M14, M15, N1, N2, N3, N6, N7, N9, N10, N13, N14, N15, O1, O2, O3, O5, O6, O10, O11, O13, O14, O15, P1, P2, P4, P5, P7, P9, P11, P12, P14, P15, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R9, R10, R11, R12, R13, R14, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13, T7, T8, T9, U8
Żółty	C7, C9, D7, D8, D9, E6, P3, P13
Czarny	E7

Odkoduj Godło Polski

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A															
B															
C															
D															
E															
F															
G															
H															
I															
J															
K															
L															
ł															
M															
N															
O															
P															
R															
S															
T															
U															

WZÓR B

Czerwony	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B13, B14, B15, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C10, C11, C12, C13, C14, C15, D1, D2, D3, D4, D5, D6, D10, D11, D12, D13, D14, D15, E1, E2, E3, E4, E5, E10, E11, E12, E13, E14, E15, F1, F2, F3, F6, F10, F13, F14, F15, G1, G2, G6, G7, G10, G14, G15, H1, H6, H7, H10, H15, I1, I15, J1, J2, J6, J10, J14, J15, K1, K2, K3, K6, K10, K13, K14, K15, L1, L2, L3, L5, L6, L10, L11, L13, L14, L15, ł1, ł2, ł3, ł4, ł5, ł7, ł9, ł11, ł12, ł13, ł14, ł15, M1, M2, M3, M4, M7, M9, M12, M13, M14, M15, N1, N2, N3, N6, N7, N9, N10, N13, N14, N15, O1, O2, O3, O5, O6, O10, O11, O13, O14, O15, P1, P2, P4, P5, P7, P9, P11, P12, P14, P15, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R9, R10, R11, R12, R13, R14, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13, T7, T8, T9, U8
Żółty	C7, C9, D7, D8, D9, E6, P3, P13
Czarny	E7

Odkodowane Godło Polski

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
B	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
C	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Red	Yellow	Red	Red	Red	Red	Red	Red
D	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Red	Red	Red
E	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Black	White	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red
F	Red	Red	Red	White	White	Red	White	White	White	Red	White	White	Red	Red	Red
G	Red	Red	White	White	White	Red	Red	White	White	Red	White	White	White	Red	Red
H	Red	White	White	White	White	Red	Red	White	White	Red	White	White	White	White	Red
I	Red	White	White	White	White	White	White	White	White	White	White	White	White	White	Red
J	Red	Red	White	White	White	Red	White	White	White	Red	White	White	White	Red	Red
K	Red	Red	Red	White	White	Red	White	White	White	Red	White	White	Red	Red	Red
L	Red	Red	Red	White	White	Red	White	White	White	Red	White	White	Red	Red	Red
ł	Red	Red	Red	Red	Red	White	Red	White	Red	White	Red	Red	Red	Red	Red
M	Red	Red	Red	Red	White	Red	Red	White	White	Red	White	Red	Red	Red	Red
N	Red	Red	Red	White	White	Red	Red	White	White	Red	White	White	Red	Red	Red
O	Red	Red	Red	White	White	Red	White	White	White	Red	White	White	Red	Red	Red
P	Red	Red	Yellow	Red	Red	White	Red	White	Red	White	Red	White	Red	Yellow	Red
R	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White
S	White	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White
T	White	White	White	White	White	White	Red	Red	Red	White	White	White	White	White	White
U	White	White	White	White	White	White	White	Red	White	White	White	White	White	White	White

Załącznik 2

ZAGADKI

1. Jak Józef Piłsudski miał na drugie imię?
/odp. Klemens/
2. W jakich latach żył, jaki to był wiek?
/odp. żył na przełomie XIX i XX wieku, w latach 1867 – 1935/
3. Jak rodzice zdrobniale nazywali Józefa Piłsudskiego?
/odp. nazywali Józefa - Ziuk/
4. Jak długo Polska była pod zaborami?
/odp. 123 lata/
5. Z czym kojarzy Ci się nazwa „majątek w Zułowie”?
/odp. dom rodzinny J. Piłsudskiego/
6. Gdzie mieszkał wraz z rodzicami jako dziecko?
/odp. w Zułowie/
7. Jak nazywała się gazetka, założona przez młodego Ziuka w Wilnie?
/ odp. Gołąb Zułowski/
8. Jak nazywała się powieść, którą Ziuk pisał w odcinkach w gazecie Gołębia Zułowskiego?
/odp. Wielkie walki Napoleona/

Załącznik 3

Ciekawostki

Józef Piłsudski lubił:

układać pasjansy, które rozjaśniały mu /jak twierdził/ umysł, pić mocną i słodką herbatę, podkraść rodzicom ciastka z cukrem i cynamonem, jeść placek z suszonymi śliwkami, często opuszczał rosyjską szkołę, ale znał lepiej od innych swoich rówieśników wiadomości i miał dużo lepsze oceny, wbrew zakazom lekarzy lubił i jadł czerwone mięso, uwielbiał swojego konia – Kasztankę, a swojego ukochanego psa nazywał poprostu PIES, zafascynowany był Tadeuszem Kościuszką i Napoleonem, jako dziecko lubił już bawić się w wojnę i wywoływać powstania, obserwował drzewa i ptaki

Załącznik 4

Wyrazy do rozsypywanki – ułóż jak najwięcej zdań z podanych wyrazów:

bawić się, Kasztanką, obserwować, w wojnę, czerwone mięso, uwielbiał, Ziuk, placek ze śliwkami, zafascynowany, ukochany, w wojnę, pić mocną herbatę, podkładał, mu, słodką herbatę, PIES, drzewa i ptaki, ukochany, jego, układać, wywołać, choć, lubił, powstanie, swoją, zabronił, lekarz, uwielbiał, ciastka z cukrem i cynamonem, Józef Piłsudski

Załącznik 5

Prezentacja multimedialna – do pobrania tutaj:

<https://www.wydawnictwoliteratura.pl/do-pobrania/scenariusze-zajec/ziuk-opowiesc-o-jozefie-pilsudskim/zalacznik-do-scenariusza-nr-2>

Załącznik 6

Mowa nauczyciela do załączonej prezentacji – przedstawienie sylwetki Józefa Piłsudskiego

Urodził się w majątku ziemskim w Zułowie (obecnie na Litwie) 5 grudnia 1867 roku. Miał dwanaścioro rodzeństwa. Matka miała na imię Maria z Billewiczów a ojciec Józef. W domu często były czytane polskie książki. Ojciec grał przy fortepianie polskie utwory. Rodzice zatrudniali guwernantki/bony, nauczycielki/żeby dzieci miały dobre podstawy edukacji. Wychowanie dzieci odbywało się w duchu patriotycznym, było to tzw. dobre, staropolskie wychowanie, czasem nawet karcące. Matka sprowadzała książki dla dzieci z zaboru austriackiego, wiele dzieł było napisanych w języku polskim. Małego Józefa rodzice zaczęli nazywać Ziuk i tak już zostało do starszych jego lat. Ziuk już jako dziecko był mądry i rozważny, nawet w modlitwie miał swoje zdanie.

Matka czytała dzieciom poezję Słowackiego, ojciec uczył historii starożytnej Grecji i Imperium Rzymskiego oraz Polski. Ulubionym bohaterem Ziuka był Tadeusz Kościuszko i Napoleon.

Mały Ziuk od dzieciństwa bawił się w przywódcę, nawet jak szedł z rodzeństwem podkraść konfitury z sypialni rodziców/fragment pt. Zima 1874, Zułów/.

Urzednicy rosyjscy często nawiedzali rodzinę Piłsudskich. sprawdzali ich. Jednak zawsze udało się zachować w domu polskość. Ziuk dostawał "pod choinkę" polskie książki.

W lipcu 1875 roku wybuchł wielki pożar/od niedopałka papierosa/ i majątek rodziny Piłsudskich spłonął. Rodzina Piłsudskich była zmuszona przeprowadzić się do Wilna.

Ziuk zaczął uczęszczać do tamtejszego gimnazjum. Buntował się, że musi mówić i czytać wyłącznie po rosyjsku/był wówczas zakaz mówienia po polsku, nawet między sobą/. Przestał wtedy oddawać honory generałowi-gubernatorowi i nie kłaniał się. Założył gazetkę pt. "Gołąb Zułowski" poprzez którą wyraził swój patriotyzm i przywiązanie do rodzinnego domu. Publikował w niej artykuły o swoim ulubionym koniu Rappanie i psie Karo, a brat przeplatał je tekstami piosenek powstańców.

Ziuk napisał też powieść, /która ukazywała się w tej Gazecie/ w odcinkach pn. "Wielkie walki Napoleona". Założył razem z bratem Bronkiem konspiracyjne kółko pn. "SPÓJNIA".

Wakacje spędzał w rodzinnym Zułowie, gdzie wraz z rodzeństwem i rówieśnikami łowił ryby, chodził po lesie, podziwiał drzewa i ptaki.

Dorastający Ziuk zaczął marzyć o medycynie. Dostał się na Uniwersytet w Charkowie, ale po pierwszym roku stwierdził, że to dziedzina nie dla niego.

Zaangażował się w ruchy patriotyczne. Trafił do więzienia, zesłany na daleką Syberię. Panowały tam bardzo surowe warunki klimatyczne, a obszar był słabo zaludniony. Droga na Syberię była bardzo daleka, przez Moskwę, Nowogród, rzeka Wołga i Kamą do Permu. Potem dalej pociągiem do Tiumentia i barkami przez

Irtysz i Obem do Tomsku. Mijali jeszcze po drodze Krasnojarsk, Irkuck, Kireńsk aż w końcu przez zamrożoną rzekę Lenę konwój w którym był Józef Piłsudski dotarł na Syberię. po odbyciu kary zesłania, podjął studia prawnicze, ożenił się. Miał dwie córki: Jadwigę i Wandę. Cała rodzina osiedliła się w Sulejówku. Józef Piłsudski zmarł 12 maja 1935 roku w Belwederze.